

MEGALAPOZÓ DOKUMENTUM

Célok, alapelvek és módszertan

A magyar gazdaság- és versenyképesség-fejlesztő stratégia és a kapcsolódó operatív intézkedési terv szakmai megalapozása

Időhorizont: 2026–2036 · középtávú fordulópont: 2031 · célállapot: 2036

MAGYAR FENNTARTHATÓSÁGI KÖZPONT Alapítvány — MFKA

Gazdaság- és versenyképesség-fejlesztési szakmai műhely

Dátum	2026. június 8.
Felelős	Szekfü Tibor főigazgató · Vonnák Péter ügyvezető igazgató
Dokumentumgazda	MAGYAR FENNTARTHATÓSÁGI KÖZPONT Alapítvány (MFKA)

Tartalomjegyzék

A frissítéshez: jobb klikk a jegyzékre › „Mező frissítése”.

1. A dokumentum célja és státusza	3
2. A stratégiaalkotás céljai	3
3. Kiindulópont: a szűkülő mozgástér.....	4
4. Alapvetések és vezérelvek.....	4
5. Módszertan.....	5
6. A stratégia pillérei.....	6
7. Az intézményi alapelv	6
8. A következő lépés.....	7

1. A dokumentum célja és státusza

Ez a dokumentum azokat a célokat, alapvetéseket és módszertani elveket foglalja össze, amelyek mentén a magyar gazdaság- és versenyképesség-fejlesztő stratégia, valamint a hozzá kapcsolódó operatív intézkedési terv kidolgozása zajlik. Célja, hogy a szakmai és döntéshozói közönség még a végleges anyag elkészülte előtt átláthassa, milyen szemléleti és módszertani alapokon nyugszik a munka.

A dokumentum nem maga a stratégia, hanem annak megalapozása: a gondolkodási keretet, az alapelveket és a munkamódszert rögzíti. A részletes helyzetértékelés, a számszerű célhierarchia és az egyes beavatkozási területek kidolgozott tartalma a stratégiai dokumentumban és annak mellékleteiben kap helyet.

Címzettjei egyrészt az illetékes kormányzati döntéshozók, másrészt a tágabb szakmai nyilvánosság. Közzétételének célja az átláthatóság: a stratégia akkor lehet hiteles és követhető, ha nyilvánvaló, milyen elvek és módszerek vezérlik.

2. A stratégiaalkotás céljai

A munka célja egy átfogó, innovatív és végrehajtható nemzeti gazdaság- és versenyképesség-fejlesztő stratégia kidolgozása, amelyben a kis- és középvállalkozói (KKV-) szektor nem különálló terület, hanem a nemzeti stratégia operatív gerince.

A stratégia célhierarchiája világos és egymásra épül:

A célhierarchia. A versenyképesség az elsődleges gazdasági cél; a válságállóság ennek rendszerjellemzője; az életképesség a vállalkozási bázis minősége és túlélőképessége; az elégedettség és a boldogság pedig a végső társadalmi kimenet — nem a napi gazdaságpolitika közvetlen operatív célja, hanem az, amiért az egész működik.

Alkalmazkodóképesség. A válságállóságnak két arca van: a sokkok kivédése (robusztusság) és a változásokhoz való gyors alkalmazkodás. Egy tartósan változó környezetben az alkalmazkodás sebessége — kiemelten a társadalom és a munkaerő részéről — önálló versenytényező; ezért az alkalmazkodóképesség nem külön pillér, hanem átívelő képesség, amely a tudás- és képességpilléren, a technológiai diffúzió és a „tanuló rendszer” elvén keresztül él.

Mind a négy szintet folyamatosan mérjük: a versenyképességet és az életképességet gazdasági mutatókkal, az elégedettséget és a boldogságot jóllét-indikátorokkal — így a végső társadalmi kimenet is szemmel tartható, nem csak a gazdasági teljesítmény.

A stratégia emellett az alábbi minőségi követelményeknek felel meg:

- **Kétszintű időhorizont.** Világos célállapot 2036-ra (tízéves táv) és igazolható fordulópont 2031-re (ötéves köztes állapot), egyértelmű köztes mérföldkövekkel.
- **Közérthetőség és követhetőség.** A döntéshozó számára olvasható, áttekinthető anyag, nem terjengős akadémiai szöveg.
- **Realizmus.** A magyar gazdasági és költségvetési helyzettel számoló, reális célkitűzések — nem kívánságlista.
- **Cselekvésorientáltság.** Nem programok halmaza, hanem világos cél-, eszköz- és intézményi logikára épülő, végrehajtható keret.

- **Időtállóság.** A stratégia a körülmények változásának irányára épül, ezért az átmeneti konjunkturális ingadozásoktól függetlenül is iránymutató marad.

3. Kiindulópont: a szűkülő mozgástér

A stratégia nem statikus pillanatképből, hanem a körülmények változásának irányából indul ki. A következő évtizedben a magyar gazdaság — és különösen a KKV-szektor — négy, egymást erősítő szűkítő erővel néz szembe:

- a kritikus nyersanyagok és alapanyagok növekvő szűkössége és áremelkedése;
- a strukturálisan magas európai energiaárak és az energiabiztonsági kitétség;
- a Kárpát-medence éghajlati és vízgazdálkodási válsága (aszály, vízhiány);
- a globális ellátási láncok geopolitikai újrendeződése.

Ezek nem egymástól független, ciklikus zavarok, hanem egy tartós, egymást felerősítő állapot tünetei. A stratégia ezért az erőforrás-korlátokat nem mellékszálként, hanem tervezési alapfeltételként kezeli.

Fenntartható mértékletesség. A stratégia vezérgondolata nem a korlátlan mennyiségi növekedés ígérete, hanem a kevesebb erőforrással elért nagyobb értékteremtés. Ez egyszerre alkalmazkodás a szűkülő mozgástérhez és versenyképességi előny.

4. Alapvetések és vezérelvek

A stratégiát és az operatív intézkedési tervet a következő alapelvek mentén építjük fel. A teljes szerkezet gerince egyetlen, következetesen alkalmazott gondolati lánc:

Cél – eszköz – intézmény. Minden beavatkozásnál előbb a célt határozzuk meg (milyen társadalmi vagy gazdasági szükségletet szolgálunk), azután az eszközt (mindig integrált eszközcsomag, nem egyetlen elszigetelt megoldás), végül az intézményt (a célhoz illeszkedő, küldetés-koherens szervezeti forma). Az eszközt mindig a cél határozza meg — nem fordítva.

- **Célhierarchia, nem eszközlista.** A stratégia célállapotokat és képességcélokat határoz meg, nem programok felsorolását; a végcélokat és az azokat lehetővé tevő képességcélokat tudatosan elkülönítjük.
- **MECE-szerkezet.** A stratégiai pillérek nem fedik át egymást, de együttesen lefedik a teljes problémakört.
- **Kvantifikálhatóság.** Minden célhoz mérőszámok (KPI-k) és mérföldkövek tartoznak; a stratégia előrehaladása mérhető és számon kérhető.
- **Realizmus a finanszírozásban.** A stratégia számol a tényleges költségvetési mozgástérrel, és a szabályozási egyszerűsítést, a célzott ösztönzőket, a garanciákat, a vegyes (blended) finanszírozást, a keresletoldali közbeszerzést és az uniós források célhoz kötött felhasználását kombinálja.
- **A KKV mint operatív gerinc, az AI mint horizontális gyorsító.** A KKV-szektor a nemzeti stratégia végrehajtási gerince; a mesterséges intelligencia nem önálló „AI-iparág”, hanem a termelékenységet minden ágazatban emelő horizontális platform.

- **Erőforrás-tudatos fenntarthatóság.** A stratégia az energia-, anyag- és vízfelhasználást is mérlegeli; vezérelve a kevesebb erőforrással elért nagyobb értékteremtés.
- **A normatív eszközök előtérbe helyezése.** Ahol lehetséges, a pályázati, diszkrecionális támogatás helyett az átlátható, szabályalapú, normatív eszközök felé mozdulunk. Ez egyszerre javítja a versenyképességet és illeszkedik az átláthatósági és antikorrupciós elvárásokhoz.
- **Együttműködés a verseny helyett.** Az intézményrendszeren belül az együttműködés, nem a párhuzamos verseny az alapelv.
- **Nemzetközi kapcsolatok és a jó gyakorlatok intézményesített átvétele.** A stratégia folyamatos nemzetközi összehasonlításra (benchmarkingra) és a bevált megoldások rendszeresített átvételére épül.
- **EU-konform és EU-alakító, evidenciaalapú megközelítés.** A stratégia illeszkedik az európai versenyképességi kerethez, és a meglévő hazai értékekre épít; ugyanakkor — mivel Magyarország is az Unió társalkotója — konstruktív, evidenciaalapú visszajelzéssel részt vesz az uniós szabályozás alakításában is, különösen ott, ahol a megvalósíthatóság vagy a versenyképesség ezt indokolja. Minden jelentős beavatkozást evidenciaalapon, mérhető hatásvizsgálattal alapoz meg.
- **Küldetés-koherens intézmények.** Az intézményi forma a célt követi: a társadalmi célú feladatokat közhasznú, nonprofit szakmai szervezetek, a skálázható finanszírozási feladatokat fejlesztési-pénzügyi intézmények látják el.
- **Tanuló rendszer.** A stratégia rendszeres felülvizsgálaton megy keresztül, és a tapasztalatok alapján korrigálható; nem statikus dokumentum, hanem önmagát javító rendszer.

5. Módszertan

A stratégia kidolgozása az alábbi módszertani elveket követi.

Kétszintű dokumentumarchitektúra. A munka két, egymásra épülő, de eltérő természetű dokumentumból áll:

	A Stratégia	Az operatív intézkedési terv
Tartalom	Jövőkép, célhierarchia (2036/2031), stratégiai pillérek	A stratégia mentén kijelölt konkrét célok, eszközök, intézmények, mérföldkövek, indikátorok
Jelleg	Stabil, irányadó keret	Konkrét és iránymutató, de nem részletes végrehajtási terv
Felülvizsgálat	Ritkábban (pl. kétévente mély átnézés, ötévente korrekció)	Gyakrabban (pl. évente)

A stratégia szerkezete. A stratégiai dokumentum a következő, egymásra épülő logikát követi: mandátum és alapelvek → helyzetkép → jövőkép és célhierarchia → stratégiai pillérek → finanszírozási architektúra → intézményi és végrehajtási rend → monitoring → mellékletek. A részletek (indikátor-definíciók, projektlista, jogszabályi háttér, finanszírozási táblák) a mellékletekbe kerülnek, hogy a főszöveg olvasható maradjon.

Egységes pillérsablon. Minden stratégiai pillér azonos szerkezetet követ: rövid helyzetértékelés és SWOT-elemzés; forgatókönyvek (A/B/C változat kockázati besorolással, időszákkal és valószínűséggel); majd a cél-eszköz-intézmény lánc, végül a mérőszámok és mérföldkövek. Aki egy pillért elolvas, mindig ugyanazt a logikai felépítést látja.

Evidenciabázis. A stratégia friss, hiteles forrásokra épül: az európai versenyképességi keretrendszerre (többek között a Draghi-jelentésre, a Versenyképességi Iránytűre, a Tiszta Ipari Megállapodásra, a kritikus nyersanyagokról szóló szabályozásra és az AI-adaptációs stratégiára), az OECD, az IMF és az Európai Bizottság elemzéseire, a hazai statisztikai és jegybanki adatokra, a nemzetközi energia- és környezeti előrejelzésekre, valamint a vonatkozó hazai akadémiai munkákra — kiemelten az erőforrás-korlátokkal foglalkozó szakirodalomra.

Láncolatos gondolkodás és rendszerszemlélet. A stratégia minden ponton levezeti az összefüggést a makrogazdasági tézistől a mikroszintű (KKV-) hatásokig, és összekapcsolja a technológiát, a finanszírozást és a humánerőforrás-fejlesztést.

Felülvizsgálati ciklus. A stratégiát rendszeres, mérőszámokra épülő felülvizsgálat kíséri (éves eredménytábla, kétévenkénti mélyfelülvizsgálat, ötévenkénti stratégiai korrekció); az operatív intézkedési terv ennél gyakrabban frissül.

6. A stratégia pillérei

A fenti elvek mentén a stratégia hat fő pillérre és egy kiemelt területre épül. A KKV-dimenzió és az erőforrás-tudatos szemlélet mindegyiken átível.

- 1. KKV-termelékenység, méretnövekedés és értéklánc-diverzifikáció** — kiemelt fókuszban a mikro- és kisvállalkozói szegmens.
- 2. Tudás, készségek és vállalkozói képességek** — beleértve az AI-t kiegészítő készségeket és a mikrotanúsítványokat.
- 3. Technológia, AI és digitális diffúzió** — hibrid, rétegzett megközelítésben (megosztott számítási kapacitás, nemzeti tudás- és adatréteg, ágazati kis modellek és helyi végpontok).
- 4. Energiafüggetlenség és erőforrás-hatékonyság.**
- 5. Víz-, agrár- és klímaadaptáció** — a precíziós mezőgazdaságot is beleértve.
- 6. Területi versenyképesség és regionális újraszervezés.**

Kiemelt terület: Fejlett gyártás és kettős felhasználású technológiák (drónökoszisztéma).

A szűkülő mozgástér (nyersanyag-, energia- és vízkorlátok, geopolitikai kitettség) nem külön pillér, hanem az egész stratégia átfogó keretezése, amely az első, a negyedik, az ötödik és a kiemelt pillért egyaránt átszövi.

7. Az intézményi alapelv

A stratégia végrehajtásának kulcsa egy küldetés-koherens, együttműködésre épülő intézményi modell. Ennek vezérelvei:

- **Az intézményi forma a célt követi.** A társadalmi célú, ügyfélközeli feladatokat közhasznú, nonprofit szakmai szervezetek, a skálázható, pénzügyi-mérnöki feladatokat fejlesztési-pénzügyi intézmények látják el.
- **„Hub & spoke” (központ és küllők) működés.** Egy szakmai-szolgáltató központ biztosítja az egységes sztenderdeket, az infrastruktúrát és a megfelelést, míg az ügyfélközeli végrehajtás a hálózati partnereknél történik.
- **Együttműködés, nem verseny.** Az intézményrendszer szereplői kiegészítik, nem kioltják egymást.

- **Az állam közjavakat és szabályokat hoz létre.** Sztenderdeket, interoperabilitást, szabályozási tesztkörnyezetet (sandbox) és nyílt komponenseket biztosít; a piaci szereplők a specializációt és az „utolsó kilométert” viszik.
- **Önálló nemzetközi és jó gyakorlat funkció.** A nemzetközi kapcsolatokért és a bevált megoldások intézményesített átvételéért felelős, rendszeres beszámolási kötelezettséggel működő funkció.

E megközelítés szakmai alapját a MAGYAR FENNTARTHATÓSÁGI KÖZPONT Alapítvány (MFKA) mögött álló szakmai közösség több évtizedes, hazai és európai szinten is elismert vállalkozásfejlesztési és mikrofinanszírozási tapasztalata adja.

8. A következő lépés

E megalapozás véglegesítését követően a következő lépés maga a stratégia és az operatív intézkedési terv kidolgozása — a fent rögzített célok, alapelvek és módszertan mentén, az egységes pillérsablon szerint.